

Aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Vereniging van Griffiers
Postbus 30435
2500 GK Den Haag

070 373 82 12
info@griffiers.nl
www.griffiers.nl

KvK 27257208
BTW NL812083313B01
Bank NL50RABO0170836525

Den Haag 13 februari 2020
Betreft Reactie Wet versterking participatie op decentraal niveau

Excellentie,

Als Vereniging van Griffiers onderschrijven wij op hoofdlijnen het voorstel van de wetgever om ingezetenen en maatschappelijke partijen meer te betrekken bij verschillende fasen van het beleidsproces en dit op te nemen in de Gemeentewet en Provinciewet. Wij verwachten dat het wetsvoorstel bijdraagt aan de kwaliteit van de democratische besluitvorming op decentraal niveau.

Bij ontwikkelingen in de huidige samenleving staan maatschappelijke opgaven en lokale vormen van samenwerking centraal. Hierbij moet steeds de vraag worden gesteld: welke specifieke oplossing past bij welk specifiek probleem en wie kan/kunnen dat probleem het beste oplossen? Dit vraagt om verschillende bestuurlijke arrangementen. In sommige gevallen zijn niet gemeenten, maar maatschappelijke partijen verantwoordelijk. In andere situaties werken overheden samen, bijvoorbeeld op regionaal of provinciaal niveau. Als griffiers houden we ons al enige tijd bezig met de vraag wat deze vormen van samenwerkend bestuur betekenen voor de gemeenteraad en de kwaliteit van bestuur. Hoe kun je als gemeenteraad ruimte geven aan participatie zonder je functie als vertegenwoordigend bestuursorgaan, als hoeder van het algemeen belang, uit het oog te verliezen?

Het wetsvoorstel sluit aan bij de bestaande bestuurspraktijk. We beschouwen in dit licht het wetsvoorstel dan ook als een steun in de rug. Desondanks plaatsen wij een kritische kanttekening bij het voornemen ook de uitvoering van beleid in de op te stellen participatieverordening op te nemen. De uitvoeringspraktijk is immers zeer divers. Van

grootschalige ingrepen in de infrastructuur tot het maaien van een grasveldje. Voor de meest relevante uitvoeringszaken is de wettelijke inspraak geregeld, onder meer middels de Algemene wet bestuursrecht, afdeling 3.4, 4.1.2 en 4.1.3. Het (verplicht) opnemen van de uitvoering van beleid in de participatieverordening kan leiden tot een stapeling van procedures en draagt het risico in zich dat het participatierecht bij kleine taken wordt aangegrepen om de uitvoering via de rechter tegen te houden, omdat daarvoor geen participatieproces is gevolgd. Tenslotte wijzen wij erop dat het overdragen van de uitvoering van taken aan burgers, gepaard zou moeten gaan met het inbouwen van een “bestuurlijke noodrem” voor het geval het algemeen belang in het gedrang komt.

Door het opnemen van een kan-bepaling in artikel 150 van de Gemeentewet wordt het recht om uit te dagen mogelijk gemaakt. We zijn blij dat gemeenten en provincies invulling kunnen geven aan het uitdagingsrecht als hier behoefte aan bestaat, maar plaatsen een kanttekening bij de hoge verwachtingen die in de Memorie van Toelichting worden gewekt. Het is nog te vroeg om lessen te trekken uit de experimenten die zijn gestart in diverse gemeenten. Wij pleiten daarom voor het periodiek evalueren van de resultaten van de toepassing van het uitdagingsrecht en voor het geven van ruimte aan gemeenten en provincies dit instrument in samenhang met de inzet van andere participatie-instrumenten verder te ontwikkelen. Daarnaast adviseren wij u in het wetsvoorstel de samenhang met wet- en regelgeving op het gebied van aanbesteding en flankerend beleid op te nemen, zoals de participatie die verplicht wordt vanuit de Omgevingswet.

Te snel wordt in het voorstel de indruk gewekt dat invoering van deze wet tot weinig gemeentelijke meerkosten zal leiden. Dat klopt wel voor het traject van regelgeving, maar in de praktijk betekent dit voor vele raden, staten, colleges en organisaties een aanpassing van de bestaande cultuur. Om gemeenten en raden in staat te stellen in verbinding te staan met de bewoners, is het noodzakelijk (samen met bewoners) democratische spelregels te ontwikkelen en het democratisch samenspel ook daadwerkelijk te faciliteren. Een lokale participatieverordening kan hiervoor een goede kapstok zijn. Met de organisatie van participatie is zowel in voorwaardenscheppende als in uitvoerende zin, tijd en geld gemoeid. Wij pleiten ervoor voldoende tijd te nemen voor een zorgvuldige invoering van de wet en te onderzoeken of en op welke wijze voor de invoering van de wet op decentraal niveau van rijkswege een (financiële) voorziening kan worden getroffen.

De voorliggende aanpassing van de Gemeentewet en Provinciewet biedt voor raden en staten een kans op vernieuwing en ontwikkeling van de lokale democratie en het geven van invulling aan hun verbindende rol. Als griffiers dragen wij daar graag aan bij!

Met vriendelijke groet,

Namens de Vereniging van Griffiers,

Drs. R. Wiggers CMC

Voorzitter Vereniging van Griffiers